

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
Филология, әдебиеттану және әлем тілдері факультеті
Қазақ әдебиетінің тарихы және теориясы кафедрасы

Филология, әдебиеттану және
әлем тілдері факультеті
Ғылыми кеңесінің мәжілісінде бекітілді
№ _____ хаттама « _____ » _____ 2014 ж.
Факультет деканы
_____ Ө.Әбдиманұлы

СИЛЛАБУС

« Орыс тілді қазақ әдебиеті » пәні бойынша Оқытушы туралы мәлімет:
Қанипаш Қайсақызы Мәдібаева, қазақ әдебиеті тарихы және теориясы
кафедрасының профессоры, филология ғылымдарының докторы
Телефондары: жұмыс – 377-33-39 (13-30), үй – 255-62-51, ұялы байланыс – 8702 2139775
e-mail:
каб.: 325

Мақсаты: Қазақ әдебиетінің тарихында айрықша орын алатын әдеби дәстүрдің бірі – Әуезов дәстүрі. Ол әдебиетіміздің барша жанрларына аса маңызды ықпал ететін теориялық ұғымдардың бірі. Жазушы шығармашылығындағы поэтика мәселелерінің тарихы мен теориясына, талантты шығармалардың тууына әсер ететін мәселелерге жан-жақты талдау жасау барысында көркемдік әдіс және бағыт мәселелеріне соқпай кету мүмкін емес. Талантты қаламгерлер шығармашылығындағы М.Әуезов дәстүрімен жан-жақты танысу; олардың ең таңдаулы шығармаларының жазылу тарихына әсер еткен кездейсоқтық және заңдылықтармен: жете танысу, талдау. өз қалаулары бойынша таңдаған тақырыптарына реферат, мақала жазу арнаулы курс алға қойып отырған басты мақматтардың бірі.

М.Әуезовтің әдеби дәстүрі проблемасымен жете танысу оның басты ұғымдары мен барысында барша қаламгерлік ой, сезімдерді бейнелеудегі басты тәсілдердің бірі ретінде баяндауға жолығамыз. Бұл тәсіл тарихи тұрғыда ғана емес, бүгінгі әдебиетіміз бен әдеби процесімізде де ілгері орындардан көрініп отыр. Сондықтан М.Әуезов прозасындағы баяндау құрылымын (структурасын) тереңдей білмеген жағдайда көптеген бейнелеу заңдылықтарының құпиясын білу мүмкін емес.

М.Әуезовтің жиырмамыншы ғасырдағы қол жеткен табыстары сол қиын дәуірде табанды түрде еңбектенген аса талантты қаламгерлер шығармашылығындағы және халық прозасы дәстүрлері арасындағы табиғи байланысқа тәуелді. Әдебиетімізге үнемі әсер еткен осы әдеби дәстүрдің бүгінгі әдебиеттануымыз бен әдеби сында қозғалуы, жан-жақты зерттелуі кейінгі жылдардағы жұмыстарға байланысты.

Әдеби дәстүрлер туралы басты ұғымдардың негізгі бірліктері – көркемдік әдіс пен баяндау құрылымына арналған зерттеу жұмыстары енді – енді басталды деуге болады. М.Әуезов шығармашылығының басты заңдылықтарын жан-жақты, тереңірек зерттеу әдебиетіміздің барша табыстары, басты көрінісі болып табылатынын ұғындыру басты міндетіміз болып табылады.

Замана талабы мен қоғамдық сана алға тартқан ірі, аса өзекті тақырыптарды көркем әдебиет тіліне көшіре суреттеудің әдіс-тәсілдері, бейнелеу құралдары әдеби процесте маңызды орын алады. Ойлана қарағанда аса талантты жазылған көркем шығарма осы, жеке ұлт тағдырына қатысты мәселелерді, әлемдік әдебиет назарына алып шыға алады. Адамның күнделікті тыныш тірлігінің таусылмас тізбектерін үзіп, тұнбаларын шайқайтын, Отан, парыз, ар-ұят, елдік, ерлік т.б. сан түрлі мәселелер түрлі өтпелі - қоғамдық сана мен халық тұрмысының жаңарулары кезеңдерінде өзгеше қабылданады. М.Әуезовтің бұл кезеңдер туралы талантты жазылған прозалық, драматургиялық шығармалары қазақ әдебиетінің басты табысы екендігін түсіндірумен астасып келеді.

Қазақ әдебиетінің жай-күйі осы кезеңдегі қоғамдағы әлеуметтік жайлармен тікелей байланыстылығын, заман, уақыт әсер еткен заңдылықтардың басты бағыттары мен ұрымтал түйіндерін аңғарта білу керек.

Қазақ әдебиеті тарихынан басты орын алатын М.Әуезов дәстүрінің бүгінгі шығармалардағы сапалық өзгерістердің негізін, заңдылықтарын (әдеби, тарихи хронологияны сақтай отыра) магистранттарға ұсыну, алда тұрған басты мәселелерді түсіндіру, бүгінгі күн талабына сай байыпты білім берудің басты мақсаты болып табылады.

□ Міндеттері: Қаламгерлер шығармашылығына әсер еткен объективті, субъективті жағдайларды ғылыми негізді жан-жақты зерделеу.

Ресми идеологияның қағида – құжаттары мен талантты қаламгерлер арасындағы қарым -қатынастар сипатын аңғара білу, шығармашалаққа әсер еткен негізгі заңдылықтарды талдай бію аса маңызды келелі мәселелерге шуағын төгеді. Талантты қаламгерлер шығармашылығы арасындағы байланыстарды, қайшылықтарда ұғыну;

- көрнекті қаламгерлердің негізгі ірі шығармалары айналасындағы түрлі пікірлермен, зерттеулермен танысу;

- Қаламгерлер шығармаларындағы ұлттық сипаттардың әдебиетімізлегі жана ізденістермен байланысын, ара-қатынасын аңғару.

□ Пререквизиттері: Әдебиет теориясы; қазақ халқының ауыз әдебиеті (халық прозасы); Фольклор және ежелгі дәуір әдебиеті; Орта ғасыр әдебиеті ХҮ-ХҮІІ ғ.ғ әдебиеті; ХҮІІІ ғ. әдебиеті; ХІХ ғ. әдебиеті; ХХ ғасыр әдебиет; Қазіргі қазақ әдебиеті; Әлем халықтарының әдебиеті

□ Постреквизиттері:

Апта	Тақырыптың аталуы	Сағат саны	Бағасы
1.Модуль.			
1	1.Дәріс. ХХІ ғасырдағы орыс тілді қазақ әдебиеті.	2	
	1.Практикалық (зертханалық) сабақ. Орыс тілді қазақ әдебиеті туралы жалпы мәлімет.	1	10
	1.МОӨЖ . Орыс тілді қазақ әдебиетінің қалыптасып даму ерекшеліктері.	1	2

2	2. Дәріс. Орыс тілді қазақ әдебиетіндегі тілдік қолданыстар.	2	
	2. Практикалық (зертханалық) сабақ. Орыс тілді қазақ әдебиетінің ерекшеліктері.	1	10
	2. МОӨЖ. В. Бадиновтың орыс тілді қазақ әдебиетін зерттеу еңбектері.	1	5
3	3. Дәріс. Орыс тілді қазақ әдебиетіндегі фольклордың алатын орны.	2	
	3. Практикалық (зертханалық) сабақ. Олжас Сүлейменовтың «Аз и Я» кітабы.	1	10
	3. МОӨЖ. Қазіргі кезеңдегі орыс тілді қазақ әдебиетінің зерттелу бағыттары.	1	5
2 Модуль			
	4. Дәріс. Орыс тілді қазақ әдебиетіндегі стильдік қолданыстар.	2	
	4. Практикалық сабақ. Аслан Жақсылықовтың «Малғұндардың түсі» роман трилогиясы.	1	10
	4. МОӨЖ. Бауыржан Момышұлының орыс тілінде жазылған шығармаларының құрылымдық ерекшеліктері.	1	5
5	5. Дәріс. М. Исеков поэзиясындағы тілдік қолданыстар соны тіркестер.	2	
	5. Практикалық сабақ. Әлемдегі әдеби дамудағы жаңа үдерістер және орыс тілді қазақ әдебиеті.	1	10
	5. МОӨЖ. Дидар Амантай повестеріндегі кейіпкер және кеңістік проблемасы.	1	5
6	6. Дәріс. А. Жақсылықовтың «Малғұндардың түстері» романының авторлық баяндау мәнері және құрылымдық ерекшеліктері.	2	
	6. Практикалық сабақ. Әуесхан Қодар шығармашылығының жанрлық бағыттары.	1	10
	6. МОӨЖ. Орыс тілді әдеби шығармалардағы ұлттық менталдық мәселелері.	1	5
7	7. Дәріс. Р. Сейсенбаевтың «Түнгі дауыстар» романындағы қолданылған көркемдік тәсілдер.	2	
	7. Практикалық сабақ. Сәтімжан Сенбаев шығармаларындағы тоғысқан тағдырлар проблемасы.	1	10
	7. МОӨЖ. Асылан Жақсылықовтың «Малғұндардың түсі» роман трилогиясындағы уақыт проблемасы.	1	3
	Аралық бақылау		100

	MIDTERM EXAM (ауызша)		100
	Барлығы		200
3 Модуль			
8	8. Дәріс. Б.Момышұлы прозасындағы экспериментті сипаттағы шығармалары.	2	
	8. Практикалық сабақ. Герольд Бельгердің «Ақыл» романындағы әлеуметтік арқау ұлттық проблемасы.	1	10
	8. МОӨЖ. Бақытжан Қанапияновтың «Таразы» кітабының жанр құрылымы.	1	3
9	9. Дәріс. Д.Амантай шығармаларындағы постмодернизм белгілері.	2	
	9. Практикалық сабақ. Олжас Сүлейменовтің зерттеу еңбектеріндегі сөз символ концепті.	1	10
	9. МОӨЖ. Роллан Сейсенбаевтың «Түнгі дауысты» романындағы көркемдеу тәсілдері.	1	3
10	10. ДӘРІС. Д.ЖАҚЫПОВ ШЫҒАРМАЛАРЫНДАҒЫ СТИЛДІК ІЗДЕНІСТЕР.	2	
	10. Практикалық сабақ. Мұрат Әуезовтың шығармашылығы.	1	10
	10. МОӨЖ. Орыс тілді ақын жазушылар шығармашылығының зерттелуі.	1	3
11	11. Дәріс. Б.Қайырбеков поэзиясының ерекшеліктері.	2	
	11. Практикалық сабақ. Аслан Жақсылықовтың «Малғұндардың түсі» роман трилогиясының әдеби сында бағалануы.	1	10
	11. МОӨЖ. Олжас Сүлейменов және әлемдік әдеби үдеріс.	1	3
12	12. Дәріс. Ә.Қодардың аудармашы ретінде ұлт әдебиетіне қосқан үлесі.	2	
	12. Практикалық сабақ. Бақытжан Момышұлының шығармашылық тұлғасы.	1	10
	12. МОӨЖ. Дүйсенбек Нақыповтың «Егіздер желдің көленкесі» т.б жыр жинақтарының жанрлық даралық сипаттары.	1	2
13	13. Дәріс. Х.Омардың «Демб» әңгімесіндегі философиялық пайымдаулар.	2	
	13. Практикалық сабақ. М.Әуезов және Ж.Аймауытов	1	10
	13. МОӨЖ. Әуесхан Қодар шығармашылығының ізгілік жалпы адамзаттық арқаулары.	1	2

14	14. Дәріс.Ә.Қодар әдебиет сыншысы.	2	
	14. Практикалық сабақ. Бақыт Қайырбековтың шығармашылық бағыты.	1	10
	14. МОӨЖ. Әуесхан Қодар Аспан астындағы кездесу» жыр жинағы .	1	2
15	15. Дәріс. Тәуелсіздік кезеңіндегі Орыс тілді қазақ әдебиеті.	2	
	15. Практикалық сабақ. Әуесхан Қодардың екі тілде жазу шеберлігі.	1	10
	15. МОӨЖ. Орыс тілді қазақ әдебиетінің тарихи негізімен дму тенденциялары.	1	2
	2 Аралық бақылау		100
	Емтихан		100
	Барлығы		400

Негізгі оқулықтар мен оқу құралдары:

1. Қабдолов З.Сөз өнері – Алматы:Санат, 2002
2. Кәкішев Т.Қазақ әдебиеті сынының тарихы. – Алматы:Санат,
3. Қазақ әдебиетінің тарихы. 3 томдық – Алматы:Ғылым, 1964-1967
4. Қазақ әдебиетінің қысқаша тарихы. 2 томдық. I том. - Алматы, 2003
5. Қаратаев М., Нұртазин Т., Қирабаев С.Қазақ совет әдебиеті. - Алматы; Мектеп, 1971
6. Қаратаев М., Нұртазин Т., Қирабаев С. Қазақ совет . 1-бөлім. Алматы:Мектеп, 1985
7. Сүйіншәлиев Х. Қазақ әдебиетінің тарихы. – Алматы:Санат, 1997
8. Қирабаев С. Кенес дәуіріндегі қазақ әдебиеті. - Алматы, 1998
9. 1940-60 жылдардағы қазақ әдебиеті. – Алматы:Ғылым, 1996
10. Қазақ әдебиетінің тарихы. 10 томдық.-Алматы:ҚАЗ ақпарат,2005...
11. Базарбаев М. Замана тудырған әдебиет. – АлматыҒылым, 1996
- 12.Әбдиманұлы Ө. Қазақ әдебиетіндегі ұлт-азаттық идея.-Алматы, 2007
13. Бисенғали З. Қазақ прозасы. 2-т. –Алматы:Арыс,2010
14. Бисенғали З., Манкеева Ж. Қазақ филологиясы:Егіз негіз,-Алматы: Арыс, 2010.
- 15.Бисенғали З. Қыркыншы – алпысыншы жылдардағы қазақ әдебиеті.-Алматы, Қазақ университеті,2006
16. Дадебаев Ж. Қазіргі қазақ әдебиеті.-Алматы: Қазақ университеті, 2003.

Қосымша әдебиеттер:

- 1.Белянин В.П. Психолінгвистические аспекты художественного текста. – М., 1988.
2. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования. – М., 1981.
3. Гюббенет И.В. Основы филологической интерпретации художественного текста.– М., 1991.
4. Елеуқенова Г.Ш. Поэтика казахского рассказа: Литературоведческое исследование. – Алматы, 2004.
5. Задорнова В.Я. Восприятие и интерпретация художественного текста. – М., 1984.
6. Рустемова К.Р. Поэтика прозы Ануара Алимжанова. – Алматы, 1997.
7. Силантьев И.В. Газета и роман. Риторика дискурсных смешений. – М., 2006.
8. Томашевский Б.В. Теория литературы. Поэтика. – М., 1996.
9. Шабес В.Д. Событие и текст. – М., 1989.

Академиялық тәртіп пен этика саясаты

Жұмыстардың барлық түрін көрсетілген мерзімде жасап тапсыру керек. Кезекті тапсырманы орындамаған немесе 50%-ден кем балл алған студенттер бұл тапсырманы қосымша кесте бойынша қайта жасап, тапсыруына болады. Орынды себептермен зертханалық сабақтарға қатыспаған студенттер оқытушының рұқсатынан кейін лаборанттың қатысуымен қосымша уақытта зертханалық жұмыстарды орындауға болады. Тапсырмалардың барлық түрін өткізбеген студенттер емтиханға жіберілмейді. Бағалау кезінде студенттердің сабақтағы белсенділігі мен сабаққа қатысуы ескеріледі. Толерантты болыңыз, яғни өзгенің пікірін сыйлаңыз. Қарсылығыңызды әдепті күйде білдіріңіз. Плагиат және басқа да әділетсіздіктерге тыйым салынады. СӨЖ, аралық бақылау және қорытынды емтихан кезінде көшіру мен сыбырлауға, басқа біреудің жазған тапсырмаларын көшіруге, басқа студент үшін емтихан тапсыруға тыйым салынады. Курстың кез келген ақпаратынан хабарсыз студент “F” деген баға алады. Өздік жұмыстарын (СӨЖ) орындау барысында, оларды қорғау мен тапсыруға қатысты және де өткен материал бойынша қосымша ақпарат алу үшін, сондай-ақ барлық туындаған сұрақтар бойынша кеңес алу үшін оқытушыға оның офис-сағаты кезінде қайрылсаңыз болады.

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Балдардың сандық эквиваленті	% мәні	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау
A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	Қанағаттанарлық
C	2,0	65-69	
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
F	0	0-49	Қанағаттанарлықсыз
I (Incomplete)	-	-	Пән аяқталмаған (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
P (Pass)	-	-	«Есептелінді» (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
NP (No Pass)	-	-	« Есептелінбейді» (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
W (Withdrawal)	-	-	«Пәннен бас тарту» (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
AW (Academic Withdrawal)	-	-	Пәннен академиялық себеп бойынша алып тастау (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
AU (Audit)	-	-	« Пән тыңдалды» (GPA есептеу кезінде есептелінбейді)
Атт-ған		30-60 50-100	Аттестатталған

Атт-маған		0-29 0-49	Аттестатталмаған
R (Retake)	-	-	Пәнді қайта оқу

Кафедра мәжілісінде қарастырылды
№ 47 хаттама «17» маусым 2014 ж.

Кафедра меңгерушісі ф.ғ.д., профессор _____ А.Б. Темірболат

Дәріс оқушы ф.ғ.к., доцент _____ Қ.Қ. Мәдібаева